

Февруари 2016 г.

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Повече права за пострадалите от престъпления, задължително изслушване на деца в "сини стаи" и въвеждане на възстановително правосъдие, предвижда пакет от законодателни промени

Увеличаване на правата и разширяване на кръга на пострадали от престъпления, задължително ползване на сини стаи при изслушване на деца и разпит на пострадали от насилие, въвеждане на възстановителното правосъдие и медиация в наказателното производство.

Това предвижда пакетът от законодателни промени в Наказателно процесуалния кодекс (НПК), Наказателния кодекс (НК) и Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС), който Министерството на правосъдието публикува на 10 февруари за обществено обсъждане.

Проектът поставя акцент върху засилване защитата на пострадалите от престъпления, като въвежда изискванията на Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления.

Според Министерството новите разпоредби гарантират по безспорен начин, че пострадалите получават подходяща информация, подкрепа и защита, като участници в наказателното производство. В чл. 74 от НПК дефиницията на пострадал от престъпление се привежда в съответствие с легалната дефиниция на "жертва" в директивата – физическо лице, което е претърпяло вреди, включително физическо, душевно или емоционално страдание или икономическа вреда, които са пряка последица от престъпление. Разширява се кръгът на хората, които законът третира, като пострадали от престъпление, като се въвежда нов текст, според който, "При смърт, която е пряка последица от престъплението, пострадали са съпругът, съответно лицето, с което починалият се намира във фактическо съжителство, низходящите, възходящите, братята и сестрите, както и издържаните от починалия лица."

Създават се специални мерки за защита на пострадали в нов раздел в глава осма от НПК. Те предвиждат органът на досъдебното производство да разпорежда извършването на индивидуална оценка

на пострадалия с цел – определяне на специални мерки за защита, например разпитът да се извършва в специализирано помещение от лице от същия пол, да не се допуска пряк контакт между пострадалия и подсъдимия, разпитът да става, чрез видеоконферентна или телефонна връзка.

В специални помещения или т.нар. "сини стаи" да се провеждат разпитите малолетни и непълнолетни свидетели или пострадали от престъпления, както и на пострадали от насилие, предвиждат още промените в НПК.

Детето свидетел ще бъде изслушвано пред съдия непосредствено след установяване на деянието или след установяване на пострадалия, като броят на разпитите ще е ограничен до минимум, без да се допуска пряк контакт на пострадалия с обвиняемия или с неговия защитник. Специалист подготвен за работа с малолетни и непълнолетни ще провежда разпита, а допълнителни въпроси ще могат да бъдат задавани от съдия, прокурор, разследващ полицаи или адвокати, чрез аудиооборудване. Показанията ще се записват с аудио-визуално техническо средство, след като пострадалият бъде уведомен за това.

Условията, на които трябва да отговаря помещението, както и изискванията към специалиста водещ разпита ще се определят в наредба на Министерски съвет, предвижда проектът.

За първи път у нас се въвежда институтът на възстановителното правосъдие, чрез медиация, каквото е едно от изискванията на Директива 2012/29/ЕС.

Тази алтернатива в развитието на наказателното производство е обвързана и с допълнения в НПК, НК. Тя се отнася до извършителите и пострадалите от леки престъпления (за които се предвижда наказание лишаване от свобода до 3 г., когато е умишлено, или лишаване от свобода до 5 г., когато е непредпазливо, а когато е извършено от непълнолетен и за кражба, включително на МПС, както и за унищожаване или повреждане на чужда вещ). Друго изискване е деецът да не е осъждан и да признава вината си, а пострадалият да даде съгласие за пристъпване към медиация.

За да не се стигне до прекалено широка и неуместна употреба на медиацията са въведени допълнителни ограничения за приложението ѝ в случаите, в които е причинена тежка телесна повреда или смърт, или деецът е бил в пияно състояние, както и при множество престъпления.

Процедурата цели сключване на споразумение между извършителя и пострадалия, което може да включва задължение за дееца да

възстанови причинените вреди, поемане на задължение за въздържане от определено поведение, лечение, участие в корекционни програми и програми за въздействие, извинение на пострадалия и др. Пострадалият може да договори онези последици, които в най-голяма степен отговарят на неговите нужди.

Страните могат да бъдат насочвани към медиация още преди образуване на наказателното производство, както и на всеки негов етап, от съда или от прокуратурата. Предвидено е процедурата да приключва в двумесечен срок със сключване на писмено споразумение, което се одобрява от органа, насочил пострадалия и дееца към медиация. В този случай наказателно производство не се образува или образуването се прекратява.

Контрол по спазване на споразумението се осъществява от органа, който го е одобрил. Той образува наказателно производство или възобновява делото, ако извършителят не изпълнява писмената договорка.

С изменение в ЗИНЗС също се цели въвеждането на медиацията и възстановителното правосъдие по отношение на осъдени лица изтърпяващи ефективно наказание, като елемент на социалната и възпитателната работа в местата за лишаване от свобода. По отношение на тях медиацията не може да има същите последици, като прилаганата в рамките на висящо наказателно производство. Процедурата се стреми към осигуряване на помирение между лишения от свобода и пострадалия или неговите близки, особено в случаите, в които има вероятност те да живеят заедно в бъдеще.

Възстановителните практики предвиждат - диалог, конферирание, участие в омиротворителни кръгове, които да се осъществяват преди освобождаването на лишените от свобода.

С публикувания за обществено обсъждане проектопакет от законодателни промени се въвеждат още изискванията на Рамково решение 2009/948/ПВР на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно предотвратяване и уреждане на спорове за упражняване на компетентност при наказателни производства.

Мерки срещу кражбите на фирми и оздравяване на неплатежоспособни предприятия, предлага Министерството на правосъдието

Комплекс от мерки срещу "кражбите на фирми" и оздравяване на предприятия, изпаднали в неплатежоспособност, предвижда проект за

промени в Търговския закон, публикуван на 19 февруари за обществено обсъждане на сайта на Министерството на правосъдието.

По отношение на злоупотребите с търговски дружества се въвежда задължението за нотариално удостоверение на подписа и съдържанието на документи, с които се прехвърлят предприятия и дружествени дялове.

Наличието на тези реквизити задължително ще се проверяват от длъжностните лица по регистрацията в Агенцията по вписванията и при искане за вписване на решенията: от Общите събрания на ООД; за промяна на дружествения договор и съдружници; приемане на годишния отчет; разпределяне на печалбата; намаляване и увеличаване на капитала; избор на управител; решения за придобиване и отчуждаване на недвижими имоти и вещни права върху тях.

Проверката ще се прави в Информационната система на нотариусите, до която служителите на Търговския регистър ще имат достъп.

"С предлаганото изменение се въвежда по-строга форма за валидност – едновременно удостоверяване на подписи и съдържание, подобно на пълномощните за разпореждане с недвижими имоти, при която форма на нотариално удостоверяване задължително остава екземпляр от документа при нотариуса. Това, от своя страна, би действало като превенция срещу съставяне на неистински документи, които стоят в основата на подобни измамни схеми, а от друга страна тази форма ще улесни доказването при евентуален спор или ще улесни наказателното преследване, защото оригинал на оспорения документ ще се съхранява при нотариус", пише в мотивите към законопроекта.

Предложенията не целят оскъпяване или препятстване на свободното договаряне, а напротив - сигурност за бизнеса.

В отговор на препоръките на Европейската комисия от 12 март 2014 г. за нов подход към фалита и несъстоятелността на предприятията, които засягат периода преди откриване на производство по несъстоятелност, с проекта се предлага възможност за предприемане на повече и по-ефективни мерки за предотвратяване обявяването в несъстоятелност, чрез оздравяване на предприятието, включително и когато е налице реална опасност от неплатежоспособност.

Създадена е нова част пета в Търговския закон с наименование "Производство по стабилизация на търговец", в която се регламентира възможността за постигане на споразумение, преди откриване на производството по несъстоятелност, с цел да се договори реструктуриране на задълженията, да се създадат условия за

оздравяване и стабилизация на предприятието и продължаване на дейността му.

В проекта изчерпателно са дадени основанията за откриване на производство по стабилизация, както и търговците, които ще имат право да използват процедурата. Изключена е възможността стабилизация да се открие за търговец, който е създал преимуществено задължения към свързани лица, както и към публично предприятие, което упражнява държавен монопол или е създадено със специален закон, банка и застраховател, предвид специфичната им уредба.

Производството по стабилизация се открива след подаване на молба от търговеца до съда. Той я разглежда и ако констатира, че са налице основанията за откриване на производство по стабилизация, се произнася с определение, което подлежи на обявяване в Търговския регистър заедно със списък на кредиторите, приложен към молбата за откриване на производството.

С проекта също се уреждат детайлно всички стъпки по изготвяне и утвърждаване на плана за стабилизация, неговото действие спрямо заинтересованите страни, последствията при неизпълнение и възможностите за унищожаване, както и хипотезите, при които производството следва да се прекрати.

Министър Захариева покани на среща студенти, спечелили престижна награда от международно състезание по права на човека

Министърът на правосъдието Екатерина Захариева покани на среща отборът на студенти по право от Софийския университет "Св. Климент Охридски", спечелил престижна награда на едно от най-авторитетните международни състезания по право.

Студентите Цветелина ван Бентъм, Ивана Сотирова, Константин Младенов и Христо Пешев се класираха на второ място преди дни в Международното състезание по права на човека "European Human Rights Moot Court Competition", организирано от ELSA (Европейска асоциация на студентите по право) и Съвета на Европа. Участие в състезанието взеха 79 отбора от 26 европейски държави.

Отборът беше подготвен за състезанието от Мария Димитрова, правителствен агент в дирекция "Процесуално представителство на Република България пред Европейския съд по правата на човека" към Министерство на правосъдието, и Живка Георгиева, юрист с опит в областта на правата на човека.

Състезанието представлява симулация на процеса пред Европейския съд по правата на човека и се състои от предварителен кръг, в който участниците изготвят писмени становища от името на жалбоподател и държава-ответник по казус по Европейската конвенция за защита правата на човека, и финали, които се провеждат в Европейския съд по правата на човека в гр. Страсбург. Казусът решаван от студентите тази година беше свързан с ефекта от замърсяването на околната среда върху правото на зачитане на личния живот, както и със свободата на изповядване на религия.

През ноември 2015 г. българският отбор изпрати писмени становища по зададения казус, а през януари 2016 г. беше обявен сред 16-те финалисти с право да участва във финалния кръг и да пледира пред юристи и съдии от ЕСПЧ и международни експерти от Съвета на Европа. Отборът и треньорите заминаха за участие във финалния кръг с финансовата подкрепа на Софийския университет "Св. Климент Охридски".

Финалите на състезанието се проведеха в сградата на Европейския съд по правата на човека в периода 15-19 февруари 2016 г. Българският отбор пледира общо пет пъти, като на финала се изправи срещу Университета Кеймбридж и представи позицията си пред деветчленен съдийски състав. С резултат 5:4 съдийски гласа отборът на Кеймбридж спечели състезанието, а българският отбор се класира на престижното второ място.

Пряк избор на членове на ВСС от магистратската квота при широка представителност, ясни условия и тайно гласуване, предвижда проектът за промени в съдебния закон

Пряк избор на членове на Висшия съдебен съвет (ВСС) от магистратската квота при широка представителност, ясни условия и тайно гласуване, предвижда проектът за промени на Закона за съдебната власт (ЗСВ).

Министерството на правосъдието публикува на 25 февруари законопроект с допълнително направените предложения по време на обсъждането му в Съвета по прилагане на Актуализираната стратегия за съдебна реформа на 22 и 23 февруари тази година.

Решенията за назначаване, повишаване и освобождаване на магистрати ще се вземат самостоятелно от двете отделни колегии на ВСС при условията на явен вот и без възможност за надделяване на парламентарната или професионалната квота.

Новите текстове предвиждат кадровите решения в съдийската колегия, която е от 14 членове, да се вземат с мнозинство не по-малко от 8 гласа, а тези в прокурорската, която е от 11 членове, да се вземат с не по-малко от 6 гласа.

В компетентността на Пленума на ВСС остава решаването на общите за съдебната система въпроси като бюджет, годишни доклади за дейността и управлението на недвижимите имоти на съдебната власт, като по някои от разглежданите точки не се допуска въздържано гласуване.

Детайлно се урежда начинът на избор на членове за ВСС от квотата на Народното събрание (6 - за съдийската колегия), (5 - за колегията на прокурорите и следователите), както и от професионалната квота на съдиите (6), следователите (1) и прокурорите (4).

Предвидените в законопроекта промени са съобразени с приетите изменения в Конституцията и изпълняват основните мерки, записани в Актуализираната стратегия за продължаване на съдебната реформа, съобразени са препоръките и стандартите на Съвета на Европа и Европейския съюз по отношение на организацията на съдебната власт и независимостта на съда.

Новите текстове изискват при номинирането на кандидати за членове на съвета от депутати, задължително да се посочва за коя от двете колегии се предлага конкретният кандидат. Те трябва да са магистрати, хабилизирани учени по правни науки, адвокати или представители на друга правна професия с доказани професионални и морални качества. Гаранция за избора на професионалисти с безспорен авторитет е заложеното изискване за тях да са гласували не по-малко от 2/3 от народните представители.

За членовете на ВСС от професионалната квота е предвиден пряк избор, при който всеки съдия, прокурор и следовател ще може да даде гласа си за предпочитан от него кандидат.

В момента това е невъзможно, тъй като действащият закон е разписал, че изборът се извършва от делегатски събрания, на които един делегат представлява няколко свои колеги.

Проектът детайлно разписва сроковете за номинации и провеждането на изборите от професионалната квота в продължение на два последователни уикенда, като през първия да се определят членовете на избирателните комисии и да се изслушват кандидатите, а през втория да се провеждат самите вотове. За валидни ще се считат Общите събрания, които имат кворум половината от членовете, вписани в списъците (пълният състав на съответната гилдия), а за

избрани ще се считат кандидатите, получили в своя подкрепа повече от половината действителни бюлетини. Подробно са уредени правилата за утвърждаването на образците и отпечатването на бюлетините, публичността на общото събрание, присъствието на наблюдатели във всички фази на изборния процес, както и определянето, обявяването и оспорването на резултатите от изборите.

Освен гласуване с хартиени бюлетини, в преходните и заключителни разпоредби проектът предвижда и алтернативна възможност за провеждане на вота по електронен път или с машинно гласуване.

В отговор на критиките в доклада на Европейската комисия по Механизма за сътрудничество и оценка за некачествено оценяване на работата на магистратите, проектът въвежда постоянни комисии по атестиране към всяка от двете колегии на ВСС.

В тях е предвидено да участват действащи магистрати, избирани от Пленумите на Върховния касационен съд и Върховния административен съд и съответно - от Върховна касационна прокуратура, Върховна административна прокуратура и Националната следствена служба.

Новите текстове изрично изключват възможността членовете на ВСС да получават допълнително възнаграждение за участието си в комисии към съвета.

Във връзка с преминаването на управлението и стопанисването на имуществото на съдебната власт от Министерството на правосъдието към ВСС са направени систематично необходимите промени в Глава двадесета, Раздел IV от Закона - "Управление на имуществото на съдебната власт", а сроковете и реда за това са уредени в заключителните разпоредби на закона.

Целият проект и мотивите към него могат да се видят в раздел Проекти на нормативни актове на сайта на Министерството на правосъдието.

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

Членове на Висшия съдебен съвет участваха в работна среща по повод петата година от учредяването на Центъра за спогодби и медиация при СРС и СГС

<http://www.vss.justice.bg/page/view/3545>

ВСС ще актуализира Класификатора на длъжностите в администрацията на съдебната власт с цел оптимизиране щатната численост на съдебните служители

<http://www.vss.justice.bg/page/view/3519>

ВСС представи предприетите действия за въвеждане на Европейския идентификатор за съдебна практика (ECLI)

<http://www.vss.justice.bg/page/view/3511>

Висшият съдебен съвет поиска становища на магистратите по въпроси за независимостта на съдебната власт

<http://www.vss.justice.bg/page/view/3504>

Висшият съдебен съвет обсъди мерки за изпълнение на препоръките в Доклада на ЕК

<http://www.vss.justice.bg/page/view/3479>

Висшият съдебен съвет реши да излъчва заседанията си on-line в реално време

<http://www.vss.justice.bg/page/view/3484>

Екипи от прокурори, следователи и полицаи, които извършват огледи и участват в разследвания по тежки пътни произшествия, започват да изнасят **съвместни лекции за безопасно поведение по пътищата** пред учениците от 11 клас във всички училища в Пловдивска област.

ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

Годишен финансов отчет на Висшия адвокатски съвет за финансовата 2015 г., обхващаща периода 01.01.2015 г. – 31.12.2015 г.

Годишния финансов отчет можете да прочетете на http://vas.bg/files/OTCHET-VB_2015-VAdS.doc

Отчет за дейността на ВадвС за периода от 21.02.2015 г. до 27.02.2016 г.

Пълния текст на Отчета на Висшия адвокатски съвет можете да прочетете на http://vas.bg/files/Otchet_VAS.doc

НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ НА ПРАВОСЪДИЕТО

Заповед за определяне на датите за провеждане на писмените и устните изпити на кандидатите за младши съдии и младши прокурори в края на обучението в Националния институт на правосъдието

<http://www.nij.bg/FileHandler.ashx?folderID=162&fileID=7017>

СЪЮЗ НА СЪДИИТЕ В БЪЛГАРИЯ

Вменяемост и невменяемост в практиката на ВС и ВКС

Уважаеми колеги,

През м. февруари 2016 г. излезе от печат книгата на проф. Румен Марков "Вменяемост и невменяемост в практиката на ВС и ВКС", издателство Сиела.

Книгата е иницирана от председателката на наказателната колегия на ВКС съдия Павлина Панова. Радушно приета от представителите на наказателноправната мисъл, тя поставя началото на поредица от издания, които съчетават научните виждания за определен институт на материалното и процесуално право, анализ на постановената съдебна практика, както и самото ? публикуване. Подобна симбиоза между теорията и практиката в правото не е реализирана до момента и ще бъде полезна не само за представителите на науката и за съдиите, не само за страните по делата, но и за развитието на правото.

В този първи том вниманието е фокусирано върху една от основните предпоставки за реализиране на наказателната отговорност, а именно вменяемостта на субекта на престъплението. Разгледани са както концепцията за вменяемостта и моментът, към който се преценява нейното наличие или отсъствие, така и критериите върху които се базира тази преценка. Коментирана е и отричаната от някои автори категория "намалена вменяемост".

В приложените съдебни решения, освен задължителните постановления и тълкувателни решения, са включени и много решения, които не са публикувани.

Конкурс за написване на есе

Повече за конкурса

LIBRe Essay Contest 2016 е отворен към български студенти в редовна или задочна форма на обучение или докторанти, или студенти, които в момента се обучават по студентска програма за обмен в чужбина. Инициативата е насочена към участници с мултидисциплинарни интереси, без ограничение на специалността, но със знания, творческо мислене и интереси в сферата на регулиране на дигиталното общество.

Фокус е поставен върху следните тематични направления:

- Неприкосновеност на личния живот и наблюдение
- Електронна търговия и електронни финанси

- Електронно управление
- Интелектуална собственост онлайн
- Международно право в областта на информационните и комуникационните технологии
- Информационна сигурност и компютърни престъпления
- Нови медии и социално общество
- Психология на киберпространството
- Видео игри и общество

Оценителната комисия ще се състои от специалисти по право на ИКТ в т.ч. съдии, действащи адвокати, представители на централната администрация, ИТ специалисти, психолози и др. в зависимост от темите, на които отговаря изпратения труд.

Крайният срок за подаване на есета е 30.04.2016 г., а крайният срок за оценяване на изпратените работи и обявяване на резултатите е 31.05.2016 г.

Повече информация на

<http://www.judgesbg.org/images/LIBReEssayContest2016.pdf>